

Міністерство освіти і науки України
Міністерство охорони здоров'я України
Національна академія медичних наук України
Всеукраїнська громадська організація «Наукове товариство
анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів України»
Асоціація патологоанатомів України
Дніпровський державний медичний університет

МАТЕРІАЛИ ВОСЬМОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА
СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ

6-8 Листопада 2024 року

м. Дніпро, Україна

С.В. Донченко, С.М. Білаш, Я.О. Олійніченко, В.В. Олексієнко, О.В. Мамай ІМУНОГІСТОХІМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАДНИРКОВИХ ЗАЛОЗ БЛИХ ЩУРІВ КОНТРОЛЬНОЇ ГРУПИ ТВАРИН	46
Є.П. Дрезналь ГІСТОХІМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НЕЙРОНІВ ГІПОКАМПА ЩУРІВ З ХВОРОБОЮ АЛЬЦГЕЙМЕРА ТА ПІСЛЯ КОРЕКЦІЇ КАРБАЦЕТАМОМ	47
В.О. Дудник ОГЛЯД МОРФОЛОГІЧНОЇ БУДОВИ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЛЕГЕНЬ	48
О.В. Дудок, І.В. Челпанова МОРФОЛОГІЧНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ СТАНУ ПЕЧІНКИ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ПРЕПАРАТІВ – БЛОКАТОРІВ Н1–РЕЦЕПТОРІВ	50
Т.І. Думич, Е. Андерсон, І.В. Челпанова ПЕРЕВАГИ ТА ВИКЛИКИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	52
О.П. Єлісеєва, І.В. Челпанова ПОЛІЕНАСИЧЕНІ ЖИРНІ КИСЛОТИ ЗМЕНШУЮТЬ ВИЯВИ ОКИСНОГО СТРЕСУ У ХВОРИХ НА ВИРАЗКОВУ ХВОРОБУ ГАСТРОДУОДЕНАЛЬНОЇ ЗОНИ: МЕХАНІЗМИ КОРЕКЦІЇ	53
N.R. Yemelyanenko, D.V. Proniaiev ANATOMICAL PECULIARITIES OF THE HUMAN NASAL SEPTUM STRUCTURE AT THE JUVENILE AGE	54
V.V. Zharebkin, D.N. Shiyan, I.V. Borzenkova, O.V. Lukiyenko, I.M. Lodyana SOME ASPECTS OF THE PATHOGENESIS OF OSTEOARTHRITIS: THE RELATIONSHIP BETWEEN VASCULAR CHANGES AND INFLAMMATION IN THE JOINT CAPSULE	55
Г.В. Зайченко, С.П. Луговський, А.О. Горбач, І.Ю. Стан МОРФОЛОГІЧНА ОЦІНКА ТЕРАПЕВТИЧНОЇ ДІЇ НОВИХ ТОПІЧНИХ ЗАСОБІВ З ОЧИЩЕНИМ НАФТАЛАНОВИМ МАСЛОМ ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ ПСОРІАЗІ	56
I.I. Zamorskii, T.V. Khmara, I.G. Biryuk, T.V. Pankiv, O.A. Koval SOME ISSUES OF THE HISTORY OF THE ESTABLISHMENT AND PERSPECTIVES OF THE DEVELOPMENT OF THEORETICAL AND CLINICAL MEDICINE	57
О.В. Зборовська, В.О. Ульянов, І.С. Горянова, О.Е. Дорохова, Е.В. Мальцев, Н.І. Молчанюк НЕЙРОПРОТЕКТОРНА ТЕРАПІЯ В ЛІКУВАННІ ПЕРЕДНЬОГО ТА СЕРЕДНЬОГО УВЕЇТУ НА РАННІХ ТА ПІЗНІХ СТРОКАХ (ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ)	59
Г.О. Звягіна, О.І. Потоцька ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ГІСТОЛОГІЯ, ЦИТОЛОГІЯ ТА ЕМБРІОЛОГІЯ	61

ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ГІСТОЛОГІЯ, ЦИТОЛОГІЯ ТА ЕМБРІОЛОГІЯ

Г.О. Звягіна, О.І. Потоцька

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет
Запоріжжя, Україна

Актуальність. Предметом вивчення дисципліни гістологія, цитологія та ембріологія є мікроскопічна та ультрамікроскопічна будова клітин, тканин і органів людського організму. Таке розуміння дозволяє правильно інтерпретувати морфо-функціональні зв'язки, структурні та молекулярні детермінанти забезпечення різних процесів в організмі людини (Потоцька О.І., Таврог М.Л., 2024).

Мета. Забезпечення викладання названої дисципліни важко уявити поза діяльністю лабораторії електронної мікроскопії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, яка була відкрита в 1965 році і на той час увійшла в трійку перших подібних закладів в Україні. Упродовж діяльності лабораторії тут проводились різноманітні дослідження цілою плеядою науковців. Наразі тут працює електронний мікроскоп уже четвертого покоління.

Тут виконуються ультраструктурні дослідження клітин, позаклітинного матриксу, мікросудин та інших компонентів тканин і органів експериментальних тварин та хворих людей, а також здійснюється морфометричний аналіз клітинних ультраструктур (https://mphu.edu.ua/p_1853.html, 2024). Тож *метою* дослідження є роль електронних мікроскопів, використаних у згаданій лабораторії, у викладанні навчальної дисципліни гістологія, цитологія та ембріологія.

Матеріали та методи. Серед методів, використаних у нашій роботі, виділяємо суто емпіричні, такі як спостереження, аналізу, синтезу усіх складових та індукції як загального висновку виведених закономірностей.

Результати та їх обговорення. На заняттях з гістології протягом опанування усіх тем, від першої, присвяченої роботі мікроскопів та гістологічній техніці в цілому, до вивчення цитології, ембріології та різних систем організму використання знімків, виконаних у лабораторних умовах, є невід'ємною складовою процесу викладання.

Доречним є використання мікроскопічних знімків і на усіх формах проміжного та поточного контролів, як-от тестування та бліц-опитування, розв'язання ситуаційних задач, усне опитування (фронтальне, індивідуальне та комбіноване).

Висновки. Отже, викладання дисципліни гістологія, цитологія та ембріологія неможливо уявити без використання мікроскопів. Сучасні електронні просвічувальні мікроскопи нового покоління, такі як «ПЕМ 100-01» (Selmi, Україна), що використовується в лабораторії електронної мікроскопії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету разом із комп'ютерним аналізатором ультраструктурного зображення, ультрамікромом, пристроєм прецизійної заточки блоків та стереомікроскопом Stemi 305 (Zeiss, Німеччина) становлять такий комплекс, що дозволяє проводити різноманітні ультраструктурні дослідження.

6-8 листопада 2024 року

Дніпро, Україна

Обладнання може використовуватись у широкій тематиці досліджень і може бути корисним як при вивченні дисципліни гістологія, цитологія та ембріологія на 1-2 курсі декількох спеціальностей, так і для виконання наукових робіт аспірантами та викладачами університету.

Лабораторія електронної мікроскопії входить до складу такого комплексу, як навчально-науковий медико-лабораторний центр з віварієм, що має, окрім названої, також інші спеціалізовані лабораторії різного типу.

Список літератури

1. POTOTSKA O.I., TAVRON M.L. [Robocha navchalna prohrama] [Internet]. [cited 2024 Sept 22]; Available from: <https://zsmu.sharepoint.com/sites/hce/DocLib1/Forms/AllItems.aspx?ga=1&id=%>.
2. Laboratoriia elektronnoi mikroskopii [Internet]. [cited 2024 Sept 22]; Available from: https://mphu.edu.ua/p_1853.html.

МОРФОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ ЗАРОДКОВИХ ОБ'ЄКТІВ ЯК МАРКЕРИ ОЦІНКИ ТОКСИЧНОСТІ ВПЛИВУ РЕЧОВИН

В. Ільо, М. Бура

Львівський національний університет імені Івана Франка
Львів, Україна

Актуальність. На даний час найпопулярнішими моделями для оцінки токсичності новосинтезованих речовин є ссавці та холоднокровні. Модель ссавців, зокрема, мишей чи щурів, можна використати для оцінки токсичності всього організму та органів окремо. Моделі водних об'єктів (*Danio rerio* (Jang G.H., 2014; Hollert H, 2015) чи *Misgurnus fossilis/anguillicaudatus* (Goida O, 1996; Fujimoto T., 2006) продемонструвала багато чудових характеристик, включаючи легкість у догляді, швидкий ембріональний розвиток і прозорі частини тіла, які можна спостерігати за допомогою світлового мікроскопа.

Мета роботи – встановити та оцінити якісні та інформативні морфологічні параметри зародків, передличинок і личинок, які б можна було ідентифікувати по відео чи фотографіях досліджуваних об'єктів.

Матеріали та методи. Дослідження проведені на зародках та личинках в'юна (*Misgurnus fossilis* L.) у період від запліднення до 10 доби розвитку. В експерименті використано 3 самки і 3 самці в'юна (загалом 900 зародків). Спостереження за зародками здійснювали за допомогою бінокулярного мікроскопа МБС-9 з фотографічною приставкою в режимі реального часу. Морфологічний розвиток ембріонів оцінювали за таблицями розвитку (Fujimoto T., 2004, 2006), а морфологічні параметри вимірювали за допомогою програм ImageJ та Photoshop (CC 2014v15).

Результати. У результаті проведених досліджень встановлено, що до найінформативніших параметрів ембріонів належать відносна площа та діаметр ікри, бластомерів, зародка в цілому. Для опису рухливих форм піддослідних тварин варто

6-8 листопада 2024 року

Дніпро, Україна